

GÜNÜN EN GEÇ
SAATİNDE EN
SON HAVADİS-
LERİLE ÇIKAR
HALKGAZETESİ

Sahibi ve Umum Neşriyat
Müdürü :
HASAN RASİM US
Basıldığı yer :
VAKIT MATBAASI
Ankara Caddesi VAKIT Yürü

17

NISAN 1940
ÇARŞAMBA

Numara : 224 Sene : 2
Tel. 23872 - Posta kutusu 214

Romanya karasularında fevkalâde tedbirler aldı!

Romanya, Bulgaristan ve Macaristan Tunayı sıkı bir kontrol altında tutacaklar!

Bir İngiliz zırhlısı taarruza uğradı

Alman tebliğine göre, zırhlıya bir çok bomba isabet etti Almanlar, Norveç kıtalarını bozarak İsveç hududuna vardıklarını bildiriyorlar

Londra, 17 (A.A.) — Londra gazetelerine Stockholm'dan gelen telgraflara göre, Almanlar hatlarını Trondheim'den İsveç hududuna kadar genişletmek suretilerle Norveç'i ikiye bölmüşlerdir. Taymis gazetesinin Stockholm muhabiri bir Norveç haininin he-

nüz Norveç kıtaatının işgali altın da bulunan Hegra şehrindeki garnizonu hataya sevkettiğini bildiriyor. Bu yanlış malumat yüzünden garnizon Alman kıtaatı yüklü bir trenin geçmesine müsaade etmiştir. Almanlar bu sayede bütün köprülere nöbetçi koymak ve az miktar

da askerle Skurdalsvoldene kadar ilerlemeğe imkân bulmuşlardır. Dombaas da dahil olduğu halde diğer muhtelif yerlere paraşütle asker indirilmişse de bunların kısmen imha, kısmen de esir edildikleri bildirilmektedir.

(inci sayfada)

Eski mebus Sırrı askerî mahkeme-ye verildi

DAHİLİYE VEKİLİNİN
GAZETEMİZE BEYANATI

Bugünkü (Haber) refikimiz eski Kocaeli mebusu Sırrı hakkın da takibat başladığını yazmıştı. Üçüncü sayfamızda tafsilatını göreceğiz bu hâdisede Sırrı, öteye beriye tahrik edici imzasız mektuplar göndermekten suçlu görülmektedir. Bugün saat 16.30 da, telefonla Dahiliye Vekilimiz Faik Öztrakı bulduk ve hâdisenin mahiyeti etrafında kendisinden malumat rica ettik. Vekil, takibat haberini teyid ettikten sonra kendisinin söylenen suçla mahkemeye verilmiş bulunduğunu bildirdiler. Sorduk: — Sırrı yalnız mıdır? Yoksa hükümet aleyhine tahrikât yapmak için kurulmuş bir şebekenin şefi midir? — Bu hâdisede suçlu yalnız Sırrıdır; cevabını verdiler — Askerî mahkemeye verildiği haberi doğru mudur? — Yolundaki sualimizi de, sayın Vekil: — Galiba! Cevabla karşılıdılar.

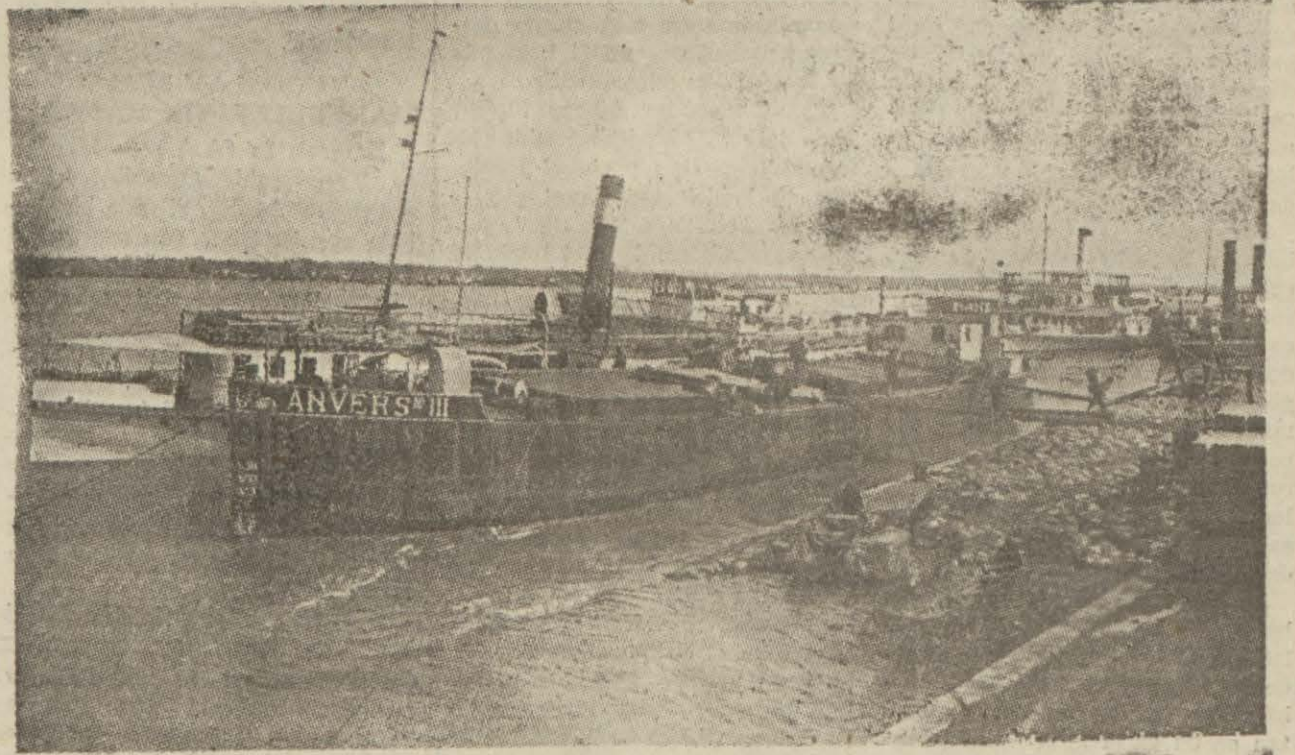
İskandinavya hâdiseleri ve Balkanlar

Almanya, Norveçteki muvaffakiyetsizliğini tahfif için Balkanlara taarruz edecek mi?

Londra, 17 (A.A.) — Havas ajansının iyi malumat alan İngiliz mahfellerinden öğrendiğine göre İskandinavya vaziyeti hakkında Balkan devletlerinin ilk aksülâ-melleri iki karakteristik temayül göstermektedir: Bir taraftan müttefiklerin Norveçteki muka-

(Devamı 2 nci sayfada)

Resmî Yugoslav mahfellerinin kanaatine göre :
Sovyetler, müttefiklerin serî bir zafer kazanmalarına mani olacaktır!

Bükreş, 17 (A.A.) — Romanya makamları, Bükreş ve civarındaki askerî mintakalarda oturan ve yaşı on beşten yüksek olan yabancı veya Romen vatandaşı herkesi, hususî bir ikamet tezkeresi almak üzere, 1 mayıstan evvel alâkadar makamlara isimlerini bildirmeğe ve yazılmağa davet etmiştir. Bu davete icabet etmeyenler hapis ve ağır para cezasile cezalandırılacaklardır.

Belgrad, 17 (A.A.) — D. N. B.

Yugoslav makamları, bütün yabancıların ikamet tezkerelerinin tetkik edilmesi emrini vermiştir. Bu suretle yabancıların memlekette kontrolsüz seyahatine mâni olmak istenmektedir. Belgrad ve Zagrepte oturmak için, şehirlerde oturmaları mecburi bulunanlara hususî bir ikamet tezkeresi verilecektir.

Bükreş, 17 (A.A.) — Hükümet Romen limanlarında ve karasularında seyrisefainin intizam ve emniyetini temin maksadile fevkalâde tedbir derpiş eden kanun lâyihasını tasvip etmiştir.

Şimalî Romanyadaki büyük ormanlardan üçünün 30 sene işletilmesi için kira ile Almanya'ya verilmesi hakkında yapılan teklif askerî

(Devamı 2 nci sayfada)

Tuna nehri üzerinde yapılan nakliyattan bir görünüş

Danimarka Kralının kardeşi öldürüldü

Sofya, 17 (Hususî) — Utro gazetesinin bir Amerikan mem-barından aldığı habere göre, Danimarka Kralının küçük kardeşi olan Prens Valdemar Almanların Danimarkayı işgal hareketinde katledilmiştir.

Amerika yeni bir zırhlı denize indiriyor

Neuyork, 17 (A.A.) — 35 bin tonluk Norht Caroline zırhlısı 13 haziranda denize indirilecektir. 65 milyon dolara ballı olan bu zırhlı, Amerikanın 19 senedenberi denize indirdiği ilk zırhlı olacaktır.

İtalya ne bekliyor

Bugünkü vaziyet daha inkişaf ederse "harbe karışmamak," politikasını bir günde değiştirmeye mecbur olacak mı?

ROMA bugün için gayet enteresan beynelmül bir merkez olarak düşünülebilir. Hatta bazıları bugünün Romasını birinci emperyalist harbi esnasındaki Bern'e benzetirler. Orada elçilerin sayısı oldukça arttı. Diplomatlar, politikacılar ve hattâ her memleket mensubı sergüzeştçiler boyuna Roma'ya koşuyorlar. Bugün Roma'da kısa bir zaman bulunmak birçok enteresan adamlarla karşılaşmak için kâfi geliyor. Bu adamlarla yapılan konuşmalardan Avrupa'da olup biten şeyler hakkında, Avrupa haleti ruhiyesi hakkında bir fikir edinmek mümkündür. Politikanın bundan sonraki inkişafı bakımından bu beynelmül Roma yolcuları iki gruba ayrılabilirler. Bu gruplardan birisi hâdisatın bugünkü inkişafına rağmen hâlâ ümitvar görünen ve Sumner Velsin Avrupa seyahati neticesinde verdiği rapor üzerine reisicumhur Ruzveltin yapacağı yeni sulh hamlelerinden bahsediyorlar. "Sayanî fîmat menbalara, atfen birkaç hafta sonra veya en geç birkaç ay içinde "artık her şeyin biteceğini," iddia ediyorlar. Diğerleri ise hiç de bu fikirden değildiler. Onlar eskiden olduğu gibi şimdi de Avrupalı istikbalini karanlık görüyorlar. Onların kanaatine Ruzveltin, papanın ve sairinin sulh teşebbüslerini mutlak bir şekilde akım kalmış saymak icab eder. Onlara göre, Almanlar pek yakında doğrudan doğruya İngiltere'ye havadan, denizden, ve karadan şiddetle hücum edecekler. O zaman asıl kat'î harb başlayacak ve bundan bütün dünya sarılaşacaktır. İşte bu bedbin ve nikbin görüşler bugün hâlâ Roma'da oturmakta olan cenebi diplomatlar ve politikacılar tarafından ortaya atılıyor.

İtalyanlar, hâdiselerin süratle inkişafa başladığı bugün de hâlâ çekingen davranıyorlar ve sükûtu tercih ediyorlar. Onların kanaatine bu tarz hareket şimdilik en doğrusudur. Onlar beklemek ve gözlemek prensibine sadık kalmaktadırlar. Onlar bu prensipin bir program ifade ettiğini ve bu suretle Avrupalı halihazır vaziyetlerine ve kısmen de gelecek inkişaflarına karşı doğru vaziyet almış kanaatinde idiler.

İtalyanların ortaya attığı bu beklemek ve gözlemek kaidesi Romadaki cenebi misafirler arasında da muhtelif taraftarlar bulabiliyor. Bunlar içinde Macaristan'ın ön safta gelir. Macar başvekilî kont Teleki bir müddet evvel Romadaydı ve Mussolini, Ciano, Papa ve sair mühim adamlarla görüştüktan sonra Romadaki ikametinden gayet memnun bir halde Budapeşteye döndü.

Romada oturan birçok cenebi diplomatları bilhassa İngiliz ve Fransızları bunu bir türlü kavrayamadılar ve kont Telekinin niçin bu kadar memnun olduğunu Macar dostlarından öğrenmek istediler. Verilen cevabda bu memnuniyetin esas sebebi Alman, İtalyan ve Sovyetlerin Balkanlar karşı müsterek hareket edecekleri sayışı karşısında hissedilen korkuların Roma tarafından tamamen yersiz telâkki edilmiş olmasıdır, denildi. Bundan başka Teleki, İtalyan zimamdarlarını ve devlet adamlarının bugünkü hâdiselerden erkan ve kendisinin de temsil ettiği ve senelerdenberi mütemadiyen Macaristan'da ileri sürdüğü felsefi tarih telâkkisine bir dereceye kadar taraftar olduğunu görünce memnun olmuştur. Kont Teleki bir âlimdir. Tarih, coğrafya, jeoloji onun bilhassa meşgul olduğu ilim şubeleridir. O kendisinin bir siyaset adamı değil, sadece bir müreb-
bi olduğunu söyler. O Macarlar zamanımızdaki vakayii jeolojik birer hâdiseler olarak telâkki etmelerini ve bu suretle gayet sakin kararlar vermelerini öğreterek istiyor-

muş. Cenub şarkı Avrupada kuvvetlerin bugünkü yayılığı ve bilhassa Alman ve Rusların Macarlar la meskün topraklara tehditkâr bir şekilde gayetle yaklaşmış bulunmaları onu pek de rahatsız etmemektedir.

Onun kanaatine Macarlar bu harbdan ve bunun avakibinden de eski asırlarda olduğu gibi muvafakiyetle çıkacaktır. Ve işte kont Teleki kendisinin bu sakin felsefi tarih telâkkisine, Avrupalı en eski kültürüne sahip ve bu sıfatla da cenub ikliminin bazı tezahürlerine rağmen ilerlerinde kâfi derecede sükûtluk ve sükû-

net muhafaza etmekte olan ve buna göre hareket eden Romalılar arasında geniş mikyasta taraftar bulmuş oluyordu.

Bütün Romada bulunan muhtelif cenebi devlet adamları ve diplomatları İtalyanların, Avrupalı bugünkü inkişafını gayet sakin beklemediklerini ve gasırmadıklarını, İtalyan hükümet muhtinin Sovyetler birliğine ve onunla bağlı meselelere karşı takındıkları tavırlarda da müşahade etmekte idiler. Romanın bellibaşlı muhtililer Sovyet devletine ait kâfi derecede malûmata sahip olduklarını iddia etmekte idiler. İtalyan nezaretlerin de:

- 1 — Sovyet Rusyanın askeri değerinin yüksek olmadığı;
- 2 — Ham maddelerinin zorla temin edilebildiği;
- 3 — Moskovanın Avrupa aleyhtar ve cihan inkılâbına taraftar olup siyasetini — her ne kadar son zamanlarda ağıra vurmamışsa da — aynen muhafaza ettiği hakkında bir zan hüküm sürmektedir.

Faşist muhtililer şahsın Staline karşı da büyük bir itimatsızlık göstermektedir. Onu protokol icabına ve kaidelerine riayet etmeyen Signoretti'nin "Stampa" gazetesinde söylediği gibi bugünkü Avrupa ihtilâfından Bolşevik devası için azamî menfaati teminden başka bir şey düşünmeyen bir adam olarak farzetmektedirler. Romanın Moskova'ya karşı çekingen vaziyet almaması da pek çok sebebler gösterilmektedir. Bunlar arasında faşizmle komünizm arasındaki esaslı tezatlar İtalyadaki monarşik müessesat ve saire Vatikanda hüküm süren hissiyat ve kanaatlara şiddetli muhalif haricî bir siyaset takip edildiği hakkmda bir hüküm yapılmamasını temin kaygısı vardır. Belki de bunlar hep doğrudur. Fakat bizim kanaatimize en mühim âmîl, panslavizm bayrağı altında büsbütün tehlike-
li bir şekil alan bolşevizmin Adriyatik'e kadar genişlemesinin faşist İtalya için tahammül edilemez bir vaziyet ihdas edeceği vakasıdır. Malûm olduğu üzere Romalılar bazı şimal milletlerine nazaran birçok sahalarında daha reel düşünürler ve buradaki kanaate göre, İtalyanların da ezeldenberi kendi menfaat sahaları telâkki ettikleri yerlere Bolşeviklerin sokulmasına meydan vermekle bu şimal milletlerin yaptığı aynı hatayı düşmeleri ihtimali pek varid değildir.

İtalyanların Avrupadaki ve Balkanlarda Sovyetlerbirliğine karşı siyasetleri ancak bugünkü şartların bir değişmeden devamı halinde halihazırdaki şekline muhafaza edebilir. Fakat Romada oturan ve Roma'ya malûmat almak için gelen yabancı diplomat ve politikacılar hakkı olarak soruyorlar:

İtalya, şimdiki vaziyet daha inkişaf eder ve garpta da "hakikî," harb başlarsa ne yapacak? Almanya taarruza kalkarsa İtalya harbe karışmamak politikasını bir günde değiştirmeye kendisini mecbur hissedecek mi?

Bu suallere verilecek en makul cevap herhalde, kont Telekinin Romadaki ikametinde esnasında kendisine "Sovyetler Romanya'ya taarruz ederlerse, Almanya ile garb

DEN SONRA GELEN Haberler

Balkan antantı ekonomik konseyi

Romanya, antant devletleri arasında iptidai madde mübadelesinin fazla-
laştırılması imkânlarını araştırıyor

Bükreş, 17 (A.A.) — Balkan antantının ekonomik konseyi, önümüzdeki ay içinde Belgratta toplanacaktır. Konsey müzakere-lerine iştirak edecek olan Romanya heyeti, dört antant memleketi arasında iptidai madde mübadelesinin fazla-
laştırılması imkânlarını araştırıyor

Romanya karasularında tedbirler aldı!

(Baştarafı 1 inci sayfada)
makamlar tarafından reddedilmiştir. Bu makamlar orman işletmesinin gerek ekonomik gerekse stratejik bakımdan çok mühim olduğunu bildirirlerdir.

Roma, 17 (A.A.) — Bükreşten Stefani ajansına gelen bir telgrafa göre, Yugoslavya Bulgaristan ve Macaristan Tuna üzerinde seyrüsefain işini hal için Romanya tarafından yapılan tek-
life müsait cevap vermişlerdir. İlk tedbir harp gemisi haline çevrilebilecek vaziyette bulunan vapurların nehirden geçmesini menetmektedir. İkincisi, vapurların mürettebatı hususî bir mürakabe-ye tâbi tutulacaktır.

Üçüncüsü, nehrin iki kıyısında "askerî tesisat yapılmasında kullanılabilircek taş, çimento, dirnamit gibi maddelerin nakli yasak edilecektir.

Dördüncüsü, Tuna üzerinde seyrüsefain komisyonu nizamnamesinin yerine Tuna kıyısında bulunan devletlerin daha gedit ve daha iyi anlaşlan gümrük kanunlarının ikamesi.

Dört Tuna devleti bu tedbirlerle her vaziyet karşısında korunmalarını daha iyi temin edebileceklerdir.

YUGOSLAV SİYASİ MAHFELLERİNİN KANAATI

Belgrat, 1s (A.A.) — Havas: Trgovinski Glasnik, "Rus politikası" başlığı altında bir makale nesretmiştir. Bu makalenin resmî Yugoslav mahfillerinin noktai nazarı aksettirmesi muhtemeldir.

Makalede ezcümle şöyle denilmektedir:

"Sovyetler Birliği harbin süratle bitmesini ve bilhassa Almanların seri bir zafer elde etmelerini istemiyor. Sovyetler aynı zamanda müttefiklerin de seri bir zafer kazanmalarına mâni olmağa çalışmaktadır.

Sovyetler Birliği harbin kendi devletleri arasındaki harb Balkanlara sirayet ederse Macaristan ne yapacaktır?," diye sorulan suallere verdiği cevap gibi olacaktır. Ve "jeolojik" inkişaflara taraftar olan bu Macar âlim ve devlet adamı her defasında bu ihtimalleri şimdiden düşünmenin manasız olduğunu, hâdiselerin yaklaşmasma sükûnetle intizar etmek lâzımgeldiği ve hâdisatı ıcaz eden şekilde karşılamak için kâfi derecede vakit bulunduğunu cevabını vermiştir.

Herhalde İtalyanlar da bundan pek farklı düşünmüyorlar. Roma diplomasî muhtillerinde oldukça yayılmış bulunan bir kanaate göre nisan veya mayıs aylarında "halkî harb, başlarsa — yeni hâdiseler henüz hakikî harb telâkki edilmemektedir — onun ilk kat'î neticelerine göre İtalyanların muharib taraflardan su veya buna karşı olan vaziyetini defistirmeyeceği doğrudur. Fakat ciddi sayılan diğer müşahedeler göre bu görüşün tahakkuku şart değildir. Onlar diyorlar ki, İtalya bu harbi hiç istemedi ve onu daha başlangıcında fena karsıladı. İtalya hâlâ akliselinin ve adaletin galib geleceği ümidini taşımaktadır. Vaziyet de böyle olunca hattâ pek sanasvonsel de olsa muharib taraflardan birinin veya öteklinin başlangıcında elde edecek muvaffakiyetlerin şimdiye kadar daima doğru neticeler vermiş olan siyasetin değişmesini ıcaz ettirmesinde bir mana yoktur.

arzusuna uygun olarak bitmesi için mümkün olduğu kadar uzun sürmesi ve muharibelerin bitkin bir hale gelmesi lâzımdır.

Rusya, en iyi müttefiki olan harbin, kapitalist devletlerin tahririni çabuklaştıracağına kanidir. Muharip adedinin artması harbi uzatmaktan başka bir şeye yaramıyacaktır.

RUS DONANMASI KARADENİZDE MANEVRA YAPIYOR

Londra, 17 (A.A.) — Alman radyosunun yaydığı bir Moskova haberine göre, Karadeniz Sovyet donanması, ilkbahar manevralarına başlamıştır.

Garp cephesinde topçu faaliyeti Lüksemburg ve Belçika hudutlarında sükûn var

Londra, 17 (A.A.) — Röyterin Fransız ordusu nezdindeki hususî muhabiri bildiriyor:

Garp cephesinde mühim hareket kaydedilmemekle beraber, topçu ve piyade faaliyeti umumiyet itibarile artmaktadır. Topçu ateşi, gittikçe daha ziyade teksif edilmekte ve daha müessir surette kendisini göstermektedir. İleri karakollara yapılmakta olan hücumlarda ise, her iki taraftan da, daha fazla miktarda asker iştirak etmekte ve bu hücumlar, çok dik, katli bir surette hazırlanmış olarak kendisini göstermektedir. Bu vaziyet, bittabi, Lüksemburg ile Ren nehri arasındaki muntakada böyledir. Sanıldığına göre, Almanlar, burada, karşılarındaki düşmanın mukavemet derecesini anlamak istemektedirler.

Lüksemburg ve Belçika ile olan hudutlarda ise vaziyet nisbi bir sükûn göstermekte ve burada intizar havası esmektedir. Burada bazı bölgeleri gezdim ve askerlerin hazırlık vaziyetlerini müşahade ettim. Subaylar ve erler, tetikte durmakta ve tanklar ve zırhlı otomobiller derhal harekete âmade bulunmaktadır.

İskandinav hadisesi-leri ve Balkanlar

(Baştarafı 1 inci sayfada)
beledi gösterdikleri şiddetin tevli ettiği müsait intiba, diğer taraftan Almanyayın Norveçteki muvaffakiyetsizliğini tahfif için Doğu — Cenup Avrupasında daha kolay ümit ettiği bir taarruza girişmek ihtimalinin verdiği endişe.

Balkan memleketlerindeki salâhiyetkar müşahitler hiç şüphesiz Hollanda veya Belçikaya yapılacak bir taarruz fikrini de göz önünden uzak tutmamaktadırlar. Fakat bu müşahitler taarruzun kendi memleketlerine tevcih edilmesi korkusuna mütemayıldır.

EN SON DAKİKA İngiliz kuvvetleri Norveç ordusu ile temasa geldi

Londra, 17 (Radyo, saat 18) — Almanlar Norveç İngiliz askerî çıktığını nihayet kabul etmişlerdir. Alman başkumandanlığının bugünkü tebliğinde İngiliz kıtalarının Narvikte karaya çıktığı kaydedilmektedir. Fakat bu muharebede 7 Alman muhribinin battığı meskût geçilmektedir.

Diğer taraftan, müstakil menbalardan gelen telgraflarda Almanların Oslo gimalinde bazı mmtakalarda ilerlemeye ve karargâhı Roma'ya muvaffak oldukları bildirilmektedir. Norveç başkumandanlığı da İngiliz kuvvetlerinin Norveç ordusu ile temasa geldiğini ilân etmiştir.

Reno ile Çemberlayn arasında telgraflar

Londra, 17 (Radyo, saat 18) — Bahriyemizin Norveç sâhilindeki muharebelerde kazandığı muvaffakiyetler münasebetile İngiliz ve Fransız başvekilleri arasında telgraflar teati edilmiştir. Fransız başvekilî Reno, Çemberlayna gönderdiği telgrafta Fransız milletinin İngiliz bahriyesini tebrik ettiğini bildirmiş, Çemberlayna cevabında bu tebrike İngiliz bahriyesi namına teşekkürde bulunmuş ve müsterek dava uğrunda mücadelelerinde bu gibi daha birçok muvaffakiyetler kazanacaklarına emin olduğunu ilâve etmiştir.

Bir İngiliz tahtelbahiri battı

Londra, 17 (Radyo, saat 18) — Amirallik tarafınan bugün neşredilen bir tebliğde "Tisal" denizaltı gemisinin, Şimal denizinde alı-
ğır vazifeden geri dönmeyişi ve tahtelbahire kaybolmuş nazariye bildirilmektedir.

Tahtelbahirde 52 kişi vardı ve bu, harbin başlangıcından beri 57 tahtelbahirden 5 inci kayıptır. Norveç harbi başladığındanberi de İngiliz donanması 5 muhrib kaybetmiştir, halbuki Alman propagandası İngiliz donanmasının kaybını 28 gemiye çıkarmıştır!

İzdiham davası 15 mayısa bırakıldı

İzmit, 17 (Hususî) — Dolmabahçedeki izdiham hâdisesinin mahkemesine bugün burada devam edildi. Salih Kılıç ve muavini Kâmrân-vekilleri beraber mahkemede hazır bulundular. Müddeiumumi şahitlerden bazıların ifadelerinde tenakuz olduğuna işaret ederek şahitlerin tekrar dinlenilmesini ve hâdisa mahallinde bir deneme yapılmasını istedi. Salih Kılıç, eli bin kişiyi Dolmabahçe sarayı kapısına toplamamış imkânsızlığını ileri sürerek müddeiumumhin istetine itirazda bulundu.

Mahkeme, şahit Lütfi, Haç Nami, Sabri, Tahsin, Recai, Lahika Manyasın tekrar dinlenilmesine ve kapının kapatılması emrini veren 16 ncı alay kumandanının kim olduğunun sorulmasına, İstanbul ikinci ağırceza mahkemesince tayin olunacak üç ehliivakufun hâdisa mahallinde tahkikat yapmalarına, davanın 15 Mayısa bırakılmasına karar verildi.

Büyük bir İngiliz zırhlısı taarruza uğradı

(Devamı 2 ncı sayfada)
Son haberlerde, Kongsvingerin cenup — doğusunda şiddetli bir muharebe cereyan etmektedir. Kongsvinger dün Almanların eli ne düşmüşse de karla örtülü kesif ormanlarda hafif silâhlı Norveçli kayıklar Alman kıtaatını izâç etmekte ve münakalesini kesmektedir.

16 bin Almanın Elveruna doğru ilerlemesine mâni olunmuştur. Norveçliler Elverun önünde ve Glommen nehrinin köprüleri üzerinde mevzilerini tahkim etmişlerdir. Köprüler ve yollar dinamitle atılmıştır. Norveçliler istihkâm inşa ediyorlar.

Almanlar tekrar kıtaat yığmakta olduklarından, Elverunun zap-
tî için pek yakında bir muharebenin başlaması beklenmektedir.

Halk, şehirlerde yiyecek mağazalarını boşaltmak ve bunları köylere göndererek saklamak suretile Almanlara büyük zorluklar çıkar-
maktadır.

Cenup — batının en ileri noktasında Almanlar bütün Östfold muntakasını işgal etmişlerdir.

Norveçteki bütün Alman kuvvetlerinin halen 60 bin kişi olduğu tahmin edilmektedir.

Tavmîs gazetesinin Stockholm muhabiri, 7 Norveç tayyaresinin dün İsveçte Dalekarli vilâyetinde nasıl yere indiğini izah ediyor:

Tayyareleri mektebin talebesi lade etmekte idi. Bu mektep Almanlar tarafından bombardıman edilince, talebeler tayyareleri kurtarmak için havaalmışlardır. Bunlardan bazıları şiddetli bir kar

BİR İNGİLİZ ZIRHLISI TAARRUZA UĞRADI

Berlin, 17 (Radyo) — Alman başkumandanlığından tebliğ edilmiştir:

Alman bombardıman tayyareleri yeni bir muvaffakiyet kazanmışlardır. Bugün öğleden evvel Norveç sahillerinde büyük bir İngiliz harp gemisine taarruz etmişlerdir. Gemiye birçok bomba isabet etmiş, müteakiben infilâklar duyulmuş ve alevler görülmüştür.

ÇEMBERLAYN YARIN AVAM KAMARASINDA BEYANATTA BULUNACAK

Londra, 17 (A.A.) — Deyli Telegraf gazetesinin siyaset muhabirinin yazdığına göre, Çemberlayn Norveçteki muhasamatın inkişafı ve geçen haftanın hâdiseleri hakkında, pek muhtemel olarak yarın Avam Kamarasında beyanatta bulunacaktır.

Vaziyetten haberdar edilmek üzere havadislere susamış olmakla beraber, Avam Kamarası azaat devam eden hareket hakkında bu söyleminin güçlüğünü müdrük bulundukları için, Çemberlayn beyanat bahsinde sıkıstırmıyacaktır. beyanatın zamanını tayin etmesi başvekilie bırakacaktır.

ALMAN KITALARI İSVEÇ HUDUDUNA VARMIŞLAR

Berlin 17 (A.A.) — D. N. F. ajansının bildirdiğine göre, Norveçten gelen Alman kuvvetleri Norveç kıtalarını bozduktan sonra, dün İsveç hududuna varmışlardır.

KADARGELİN Haberler

Skajerak'ta büyük bir harp var!

BİR KAC SATIPLA HADİSELER

* Zabta dün gece Bayoğlunda bir kumbarane basmış, istiklal cad. desinde 98 numaralı Marti isimdeki apartmanın 3 üncü katında oturan Süzan, dahisinde kumar oynatırken yakalanmıştır.

* İstanbul, Ankara, İstanbul - İzmir tasyare seferlerine bu sabah başlamıştır.

* İhtiyat erlerin staj müddeti, 4 a. yı geçmemek üzere, İcra Vekilleri heyeti tarafından tayin olunacaktır.

* İngilizlerin Türkiye sefaretine hava atacağı bu sabah memleketimize dönmüştür.

* İstanbul Cumhuriyet müddetmüzesi İhmet Onat, Ankara'dan yapılan bir davet üzerine bu sabahki trenle Ankara'ya gitmiştir.

* Ankara'dan verilen malumata göre, İktisat vekâleti, smal mamulleri, mizin mülkünü olduğu kadar yerli ham maddelerle yapması, bu suretle yabancı ham maddeden mülkünü merete müstakim kalınması için tedbirler aramaktadır. Bu arada, mamullerimizin çığırının azaltılması ve daha az çeşitli tipler ve standartlar vücuda getirilmesine çalışılmaktadır. Bunlar arasında bilhassa pamuklu ve yünlü mensucat, çorap ve deriler bulunmaktadır.

* Bu hususta tedbirler yapmak üzere kurulan komisyon memleketi ithal edilen mamul eşyalar üzerinde incelemelerde bulunmaktadır. Bunlardan bir kısmının memleketi ithalının tamamen men ve bazılarının da tahdida tabi tutulmaları hususunda tedbirler yapılmaktadır.

* Dün gece saat 22 sıralarında Takasimde Tarlabaşında dıvarcı sokakında iki katlı kâğıt bir bina birdenbire yıkılmıştır. 29 numaralı olan bu bina üç senedenberi boş bulunmaktadır. Sahibi de malum değildir. Bulunduğu yerin meyilli olması, hâdisenin son vasfınlardan ileri geldiğini göstermektedir.

* Milli koruma kanunu icaplarını, dan olmak üzere çorap sanayinin bugünkü şartlara uygun olarak standardını temin maksadıyla tedbirler başlamıştır.

* Bunun için İstanbul'dan gelmiş olan heyet alakadamları temaslarda bulunmaktadır. Verilen malumata göre, bu müzakerelerde ham maddede devamlı zuhuru muhtemel müskülât muvaceshesinde alınacak tedbirlerin nelerden ibaret bulunduğunu ve bilhassa halen bazı Avrupa memleketlerinde olduğu gibi, ev içinde ve sokakta giyilmek üzere ilk kadim çorabı yapılmaz üzerinde durulmuştur. Verilecek karar etrafı tespit edildikten sonra koordinasyon heyetinin tasvi bine arzilecektir.

ALMANLAR NORVEÇE PARASÜTLE ASKER İNDİRİYOR

Müttefikler Norveç Kanadalı ve Avustralyalı kıtaat çıkardılar

Londra, 17 — Muhtelif menbalar-dan alman haberlere göre İngilizler Norveçte alrı noktaya asker çıkarmıştır.

Norveçe başlıca Kanadalı, ve Avustralyalı kıtaat çıkarılmıştır. Kanada ile Norveçin iklimi birbirine yakın olduğundan bunlardan daha fazla istisade edilecektir. Bunlardan başka imparatorluğun her tarafından gelen, mükemmel talim görmüş alaylar ihraç edilmiştir. Bunlar evvelce Finlandiya'ya gönderilmek üzere hazırlanmışlardı.

İngiliz askeri mahfillerinde söylenildiğine göre, Kanadalılar, Norveçteki İngiliz kıtalarıyla birlikte harbe girişlerdir.

İngiliz kıtaları Narvike beraberlerinde her türlü teçhizat ve mühimmatı beraber büyük toplar da olduğu halde çıkmışlardır. İngilizler Narviki 100 mil şimalinde Tromsø ile Narviki 90 mil cenubunda Folden-fjord arasında muhtelif noktalara asker çıkarmışlardır.

Narvikten tardedilen Alman askerleri -i şimaldenfery yoluyla takiben İsveç istikametinde ricat ediyorlar. Narvik fiyovunu ılgal eden İngiliz harp gemileri, şimaldenfery yolunun yegâne mahrecini kapamışlardır. Diğer taraftan demiryolu 22 kilometre bir derinlikte İngiliz ağır toplarının ateşi altında. Almanlar aynı zamanda Norveçlilerin şiddetli hücumlarına maruz kalyorlar, Narvikten çekilen Almanlar İsveç hududunda kâla Rikskray'ın şehrindeki küçük garnizonu, bertaraf etmek için şiddetli bir muharebeye girişmişlerdir. Narvikten İsveç uzanan vadi Alman cesetleriyle doludur.

NORVEÇ KAYAKLI MUFREZELERİNİN FAALİYETİ

Alman istilasının ilk günleri, Kral Haakon ve Norveç hükümetini ele geçirmek üzere Norveç dahiline sokulan Alman kolu, Oslo-nun 100 kilometre şimalinde kâin Elverum şehrine taarruz teğbüslerine hâlâ beyhude teğbül etmektedir. Norveç kıtaları köprüleri berhava ediyorlar ve Finlandiyalıları gibi, kapalı müfrezeler, Alman müfrezelerini tamamen kuzattıktan sonra imha ediyorlar. Yağan şiddetli kar,

bazı yerlerde 50 santimetre kalınlıktadır. Ve motörlü Alman kuvvetlerinin ilerlemesine mâni olmaktadır.

Norveçliler, cepheyi terketmeden evvel, Glomma nehri üzerindeki köprüleri atarak şehri ikiye ayırmışlardır. Norveçli kumandan ile 14 neferin, bir müze eşyasından başka bir şey olmayan eski kale arkasında kaldıkları söyleniyor. Şimdiye kadar Almanların Glomma nehrinin iki sahilinden müteaddit defalar taarruz ettikleri Skarnese şimdye kadar henüz giremedikleri zannedilmektedir.

Bu mntakada, her iki taraf kuvvetleri ağır zayıat vermişlerdir.

Norveç hükümetinin bir tebliğine göre Trondheim ile Hamar arasında iltisak noktası olan Dom-

baas'a Almanlar paraşütle kıtaat indirmişlerdir.

Öyle zannediliyor ki, bu hareketin hedefi Oslo'nun şimalinde bulunan Norveç kıtaatın mühimmat ve erzak almasına mâni olmaştır.

Son günlerde Almanlar aleyhindeki negriyate devam eden Notodden Norveç radyosu Almanlar tarafından tahrib edilmiştir.

DENİZ MUHAREBESİ

İsveçte Goteberg'den gelen haberlere göre dün Skajerak şimalinde büyük bir deniz muharebesi olmuştur. Bu muharebe şimdi Skajerakta devam ediyor.

Alman kaynağından gelen ve Alman tasyarelerinin dün bir İngiliz kruvazörü batırdıklarına dair olan haberi Londra teyid etmiş değildir.

Diğer taraftan İngilizler Holanda sahilleri açıklarına da mayınlar dökmüşlerdir.

İki Alman şilebinin Kattegat'ta en dar noktası olan Marstrand şerhlerinde mayna çarptıkları bildirilmiştir. Her iki vapur da ağır hasara uğramıştır.

Amrallığın bildirdiğine göre, Norveçin Almanlar tarafından istilasından sonra İngiliz ve Fransız ticaret gemilerinin uğradığı zayıat henüz kat'i olarak tesbit edilememiştir.

DAHİLDE

Halkı tahrik için öteye beriye imzasız mektuplar göndermek suçile

Eski bir mebus nezaret altına alındı

İstanbul zabıtasının siyasi işlerle meşgul olan gubesi bir müddettenberi takip etmekte olduğu mühim bir teğbüs hakkında yeni deliller ele geçirilmiştir.

Bundan bir iki ay kadar evvel yitksek makamlara ve hükümet erkânına gelen ve hükümetin siyasetini bog ve ehlilâne manasız cümlelerle tenkid eden daktilo ile yazılmış imzasız mektuplarla da meselâ doktorlar, avukatlar ve muhtelif vilâyetler halkını temsîl eder şekilde cümleler kullanıldığı ve ayrı ayrı posta merkezlerinden sevkedildiği halde hepsinin hemen ayrı elden çıktığı zannı hasıl olmuş ve tahkikata başlanmıştır.

İlk tahkikat zanları kuvvetlendirilmiş bu cinisten mektupların muhtelif yerlerde muhtelif adreslere de gönderildiği ve bazılarında halkı tahrik maksatları takip edildiği görülmüştür.

Ekserisi İstanbul'dan postaya atıldığı için tahkikatın merkez şiklet şehrimizde toplanmış ve İstanbul polislinin alakadar memurları geceli gündüzlü çalışmaya başlamışlardır. İlk önce bu mektupların bir Alman propagandası olduğu ve yabancı bir devlet tarafından yapıldığı sanılmıştır. Fakat bir müddet sonra bu yolun yanlış olduğu anlaşılmıştır.

Bir ara bazı avukatlardan şüphelenilmiş ve hattâ bir gece bir avukat yanhanesinde ve evinde araştırma-lar yapılmış bir şey bulunamamıştır.

Bununla beraber her gün hemen yüzlerce mektubun bu şekilde muhtelif yerlere gönderildiği tesbit edilmiştir.

Nihayet zabıta geceli gündüzlü bir gayretle ve bin güçlüğü yene-rek işi meydana çıkarmış ve mektupları gönderen adamın eski bir mebus olduğunu tesbit etmiştir. Bu işte zan altına alman eski Kocaelli mebusu Sırrıdır. Sırrının mektub gönderdiği yerler için muhakkak tertib etmiş olması, lâzımgelen listeyi imha ettiği anlaşılmış, fakat cürmümeşhut halinde suç delilleri üzerinde yakalanmıştır. Sırrı halen şehrimizde nezaret altında bulunmakta ve tahkikatın tamamlanmasına çalışılmaktadır. Sırrının askerî mahkemede muhakeme edileceği söylenmekte ise de şimdilik bir suç ortağı mevzu bahis olmadığından rivayetin mençei anlaşılamamıştır. Bu nunla beraber bu hususta tahkikat henüz bitmediğinden şimdilik kat'i bir şey söylemek mümkün değildir.

Sırrı Belloğlu İstanbulludur. 1876 da doğmuş, mülkiye mektebinden çıkmıştır. Birinci devrede Kocaelli mebusuyken bir müddet İktisat vekâleti vekillikinde bulunmuştur. Dördüncü devrede müstakil mebus olarak bulunmuştur. Ticaretle meşguldür.

Antepte fırtınalar

Gelen malumata göre, Antepte pazar akşamı merkez kazası ile Kilis ve Nizip kazaları köylerine şimdye kadar görülmeyen şiddetli dolu düşmüştür.

Merkez kazasından Geneyik köyünde yağış doludan husule gelen seller 320 koyunu sürükleyip götürmüştür ve bir köyün bütün bağ ve bahçeleriyle tarlaları nı tahrip etmiştir.

Yine merkez kazası Akçakoyunlu nahiyesinde bir saat devam eden fırtına ve müteakuben bir saat kadar yağış eeviz büyüklüğünde dolu on köyün mahsulâtı ziraiyesile bağ ve bahçelerini ehemmi-yetli bir surette hasara uğratmıştır. Fırtınadan da evlerin camları kâmilan kırılmış, bazı çatılar uçmuştur.

Senindir köyünde, gelen seller 12 yağında bir çoğu 40 kadar koyunu ve merkebi sürükleyip götürmüştür.

Deve höyüğü köyü önünde ce-nup demiryolu hattından 200 met-relik bir kısmını seller tahrib ettiğinden Halepten gelen trenler Akçakoyunlu istasyonunda kalmıştır.

Kilis kazasında, 15 dakika süren yağmur ve dolu tesirile evlerin çatıları hasara uğradığı ve köylerde mezuatın ve zeytin mahsulü ile diğer meyva ağaçlarının zarar gördüğü tesbit edilmiştir. Nizip kazasında yalnız Barak nahiyesi köylerine yağış dolu ekinlere oldukça zarar vermiş, biriken sular tren köprülerini tahrib ederek mülkâlat ve muhaberatın durmasına sebep olmuştur.

No. 83

Yazan: Orhan Rahmî Gökçe

— Oh, aziz misafirim, bizi bahtiyar ettiniz. Sizin sık sık ziyaretiniz saadetimizi, neçemizi arttırıyor.

İrini cazip ve igveli bir tebesümle:

— Bendenizi ihya ediyorsunuz dedi muhterem Duka.. Gördüğüm tevccühlerin beni şımartmasından korkuyorum.

Duka ona hafifçe frısladı:

— O kadar güzelsiniz ki..

Ve sonra, gene tabii bir sesle devam etti:

— Prenses Kiyarayı görseniz dedi, ona biraz arkadaşlık etseniz..

— Maalmemnuniye.. Zaten ben iki ziyareti birden yapmak istiyorum.

Duka igildi ve Prensesin elini öptü:

— Beni ziyaretiniz yalnız salonda mı olacak?

— Şimdilik bu kadar muhterem Duka. Kiyarayı ziyaretten sonra dönerim.

Ve yürüdü, Kiyaranın odasına girdi. Kiyaranın yüzünden saade-ti ve sevinci taşıyordu. İrini de bu haberleri alınca, aynı heyecan ve sevince kapılmıştı:

— Acaba Duka da onun hakkında başka malumat var mı?

— Evet, zannediyorum. O kadar emniyetli konuşuyordu ki..

İrini gözlerini yumdu ve bir saniye içinde düşündü:

— Ben ona herşeyi söyletebilirim..

İrini, Dukayı söyletmek için, biraz fedakârlık yapmak lâzım geleceğini de biliyordu. Belki bu fedakârlık, onun kolları arasına atılmak derecesine kadar gidebilirdi. İrini kararını vermişti, Dukayı söyletecekti. Fakat kendini, onun dişlerine atmak için herşeyi yapacaktı.. Yerinden kalktı:

— Ben dedi- Dukaya gidiyorum.

Kiyara, ona dikkatle baktı. Fakat o, sadece bir cümle daha söyledi:

— Öyle lâzım.. Doğanın kurtulması buna bağlı.

Ve yürüdü. Kiyara, tam yarım saat sonra dönmüştü. Yarı memnun görünüyordu.

— Yavrum, sana, senin bilmemekliğin icabeden gizli bazı şeylerden bahsedeceğim. Dukanın bana karşı müthiş zafrı vardır. İstidatımız üzerinde şiddetle ısrar ediyor. Bense bunu imkânsız görüyorum. Çünkü ben hayatımı başka emellere vakfetmişim ve Doğanın bana müzaheretile kabildir. Doğan ise bugün tehlike-dedir ve onun bulunabileceği yerleri ancak Duka biliyor. Binaenaleyh ben bu geceyarısı, Dukanın odasına tekrar gideceğim.

— Fakat bu.. Bu..

— Evet, anhyorum. Lâkin müsterih ol yavrum; ben Dukanın kollarının arasından sıyrılmağı ve daha evvel istediğim şeyi galip öğrenmeği de becereceğim.

Kiyara, kıpkırmızı oldu:

— Büyük fedakârlıklı.. Korkulu bir tecrübe!

Diye mırıldandı.

— Ne yapalım ki, zaruret var. Hattâ, o vakte kadar sana misafir olacağız.. Geç vakte kadar burada kalmaklığında mutabıkız..

Kiyara, ona bakıyordu. Evet, genç, güzel bir kadının, kendisini sevmeyen bir erkeğin kolları arasına atvermesini, aklına sığdıramıyordu. İrini de esasen çok durgun ve düşünceliydi.

Kiyara, sanki bir rüya görüyordu. Bütün başından geçen şeyler, onun şükûnete alışmış di-mağında fevkalâde birer rüya gibi aksediyordu. Hele hele, İrini'nin oynıyacağı tehlikeli oyuna karşı en küçük bir şey düşünmek imkânını bulamıyordu.

İrini, bir iç sıkıntısı ile uzun müddet doladı ve belki bir saat kadar hiç konuşmadılar.

İrini birdenbire Kiyaraya döndü:

— Şarap dedi, şarap getir Kiyara!.. İcmek istiyorum. Esasen ben fevkalâde hâdiselere atılırken, daima sarhoş olmağı isteyim. O takdirde cesaretim, cürmetim artıyor. Zekâm, iradem da-ha fazlalıyor.

Biraz sonra odanın ortasında zengin bir içki masası kurulmuştu.

— Sen de iç birkaç tane Kiyara. Asabın buna muhtağtır.

Kiyara, ses çıkarmadan iki bardak şarap aldı. Yarım saat sonra İrini neşeli bir hale gelmişti. Yanaklarının üstünden pembe bir buhar uçuşuy, gözlerinin içinden ateşler, kıvılcımlar çıkıyordu.

Kiyara yaklaştı:

— Yavrum dedi, müsterih ol.. Ben muzaffer çıkacağım. Kendimi, o ateş getirmiş, kart züppe Dukanın kollarına atmayacağım. İstedğim malumatı mutlaka koparacağım.

Kiyara:

— Allah diye mırıldandı: Allah isterse..

— Evet kuzum. Ben, hiç bir zaman ahlâken düşmedim. Benim başımdan geçen iki şey vardır. Biri bir idivaz, biri de bir aşk..

— Demek siz de seviyorsunuz?

— İrini, içini çekti ve derin derin göğüs geçirdi:

— Evet, vaktile sevmiştim. Fakat şimdiki..

İrini pencereye doğru yürüdü. Kiyara da, onun haşmetli, nefis güzelliğine ve arkadan görünüşüne baktı. Cümlesini tamamlamadığını hissettiği halde bir yara dokunmamak için sustu.

Saatler ilerliyordu. Akşam karanlığı çöktan başlamıştı..

Kiyara, sanki korkmuş bir dakikayı bekliyormuş gibiydi. Bu hissini ezmek için o da, İriniye uydur, birkaç kadeh içki daha aldı. Şimdi onun da başında bir bulut doluyordu.

— Yemeği nerede yiyeceksiniz Prenses, buraya mı getireyim?

(Devamı var)

Belgrattaki Naziler Yugoslav kralını kaçırmak istedi

Londra, 16 (A.A.) — Havas ajansı bildiriyor:

Yokyaş İvning Nyuz gazetesinin diplomatik muhabiri diyor ki: Norveç kralı Hakon, nazî haydutlarının tehdidinde maruz yegâne hükümdar değildi. Holanda kraliçesi, Prenses Juliana ve Yugoslavyanın küçük kralı Piyer de tehdit altında.

Dün Londra'da söylendiğine göre, Holandadaki nazî ajanları kraliçe Vilhemina ile Prenses Jülyanayı kaçırmak üzere hazırlık yapmak hususunda talimat almışlardır. Naziler bunun ortadan kaybolmaları memleket idaresine karışıklık sokacağı ümidile hareket ediyorlar.

Bu gazete Holanda makamatının bu planları bozduklarını söyleyerek şöyle devam ediyor: Norveçteki adam kaldırsa teğbüsü o kadar tecrübesizce hazırlanmıştır ki, kraliçe ve oğlu kaçmaya muvaffak ol-muşlardır.

Yugoslavyada Alman elçiliğinin, veniden tam manasile bir entrika sebekesi merkezi haline geldiği ve Yugoslav zabıtasının,

kralı kaçırmak maksadile hazırlanmış olan bir plânın mevzu-diyetini keşfettiği söylenilmektedir. Kralı kaçırdıktan sonra, onu Yugoslav hükümet ve milletinin huzuruna mukabil bir rehine ve bir garanti olarak muhafaza etmek istiyorlardı.

YUGOSLAVYADA HEYECAN

Belgrad, 16 (A.A.) — Havas ajansı bildiriyor:

Gittide daha kaba ve şiddetli olarak devam eden Yugoslavyanın hürriyeti aleyhine doğrudan doğruya tehditler gösteren Alman propagandası, bütün Yugoslav mahfellerinde şiddetli bir aksülamet tevilit etmektedir.

Büyük sanayi ve ticaret erbabının fikrlerini negreden "Lantrog-vinski Glasnik" gazetesi, bugün Balkanlar bitaraflığının idamesi, gittikçe daha şüpheli bir hale geldiğini yazarak diyor ki:

"Gerçi Yugoslavyanın harbe girmeği niyeti yoktur, fakat, ancak hayati menafiti veya hürriyeti mevzu-bahs oluncaya kadar bitaraf kalacaktır.."

ŞAKA

Allah kurtarsın Niyet de kâfi!

— Yahu.. Nedir bu otomobillerin rezaleti.. Sağına soluna bakmadan koşup duruyorlar. İnsan ezilmemek için gözünü dört de-ğil, sekiz açmalı. Şerhinden Allah kurtarsın.

— Dün ahaliye kabahat buluyordun. Bu insanları yürümesini ne zaman öğrenecekler diyardun ya.

— Öyle ama dün o sözleri söylerken otomobildedim..

Ne azman kızarmış?

— Sen bir hırsız, bir edepsiz, rezil, ahlâksız, dolandırıcı ve yalancı herifin birisin.

— Azımlı. Sen anlaşılan benimle kavgı çıkarmak istiyorsun. Fakat ben ancak kızdığım zaman kavgaya ederim.

Ya siz?

Mahkeme reisi sabıkalı maznu-na sorar:

— Buraya gelişiniz bulunla on birinci oluyor. Sıkılmıyor musunuz?

— Aman reis bey. Ben topu topu onbir defa gelmişim, ya siz her gün geliyorsunuz.

Uzun bir masanın iki başma oturup dil kavgasına girişen iki zattan biri bağırr:

— Eğer yazınımda bulunsaydın, sizi tokatlıyacaktım. Bir işi yapmak istemek için tam on beş kere yalvardım da böyle verdin. Şimdi sen beş defa istemişsin çok mu?

Muhatabı şükûnetle cevap verir:

— Ben de yazınımda olsaydım kılıcımla gövdenizi ikiye bölecektim. Siz de kendinizi ölmüş sayı-nız.

Çok mu?

— Yahu.. Tam beş kere istedi-m. Şu borcunu hâlâ vereceksin?

— Ne kada.. Sabırsızsan.. Ben senden borç istemek için tam on beş kere yalvardım da böyle verdin. Şimdi sen beş defa istemişsin çok mu?

Sizin kadar!

— Bay Hâkim! Emin olu-nuz. Bu cinayette benim hiç günahım yok. Ben sizin kadar masu-mum.

— O halde yirmi sene hapse mahkûmsunuz!

Hitler'in Dostuydum

4

Yazan: KARL STEPANEK

Tehlike üç çeyrek saat sonra sona erdi. Daireme çıkarak yatak odama geçildim. Ertesi günü, komşuların yegâne mevzuu, geceki vak'a oldu. Bütün Berlin halkı korkulu dakikalar geçirmişti.

İkinci bir tehlike işareti, Berlinde muhakkak kargaşalara yol açtı; resmi mahafil bunu anlamış olacaktı ki, bundan sonra bomba atılmadan tehlike işareti vermemek kararlaştırıldı.

Bu karar, bilhassa İngiliz tayyarelerinin sık sık üzerinde uçtukları sahil şehirlerine teşmil olundu ve hâlâ bu şekilde devam ediyor.

Naziler, halkını teskin için, bir İngiliz tayyaresinin yolunu kaybetmiş olduğunu ve Turingya'ya mecburi bir iniş yaptığını ilân etti. Bir iki gün sonra, bütün Alman sinemalarında esir alınan İngiliz tayyarecisi gösterildi.

Film esnasında, seyircilerden hiçbirisi sevinç tezahüründe bulunmadı.

Bir gece, Gervinüs sokağında bulunan bir kahveden arkadaşlarla eve dönerken top ve infilâk sesleri duyduk. Gök projektörlerle taranıyordu. Hava tehlikesi işareti verilmemişti.

Toplar ateş etmekte devam ediyorlardı. Bu, herhalde beyanname atmak isteyen İngiliz tayyarelerine kargıydı.

Bu vaziyet iki üç saat devam etti.

İngilizlerin attıkları beyannamelerden birini elde etmek istedim lâkin bunları Berlinde tedarik etmek mümkün olmadı. Elinde İngilizlerin attıkları propaganda beyannameleri bulunanlar ağır cezaya çarptırıldılar.

Elden ele geçirenler ölüm cezasına bile mahkûm oluyorlardı.

Bu zecrî tedbirler tecessüsü müzi arttırmaktan başka işe yaramıyordu. Yeni bir ticaret doğmağa başladı. Bir beyanname için mühim para teklif edenlerin bulunduğunu duydum.

İngilizler fazla beyanname atmağa başladıkdan sonra, fiyat düştü, lâkin siparişler arttı. Nihayet beş mark mukabilinde bir tane tedarik etmeğe muvaffak oldum.

Sadek Naziler, hususî mükâlemelerde, risalelerin "İngiliz yalanı" olduğunu söylüyorlardı. Fakat birçokları bunları okuduktan sonra birbirlerine şunları soruyorlardı:

"Acaba doğru mu? Ne dersin?"

Almanca neşriyat yapan Londra ve Paris radyoları muhakkak ki, Alman halkı üzerinde muessir oluyordu. Hiç olmazsa, Alman milleti, dünyada olup biten şeylerden haberdar oluyorlardı.

Harbin bîdayetindenberi, her Alman, dünya ile alakasının kesilmiş olduğunu bilir. Ve her gece, ölüm tehlikesine maruz kalarak, saat yedi ve on arasında İngiliz ve Fransız radyolarını dinler.

Saat yediden ona kadar, Almanya'da, ölüm saatidir.

Harbin ilk günlerde havalı iyi olduğu için pencereler gece gündüz açık bulunduruldu. Maaşafih saat yedi ve onda, pencereler teker teker kapatıldı. 20 dakika sonra tekrar açıldı.

Bir akşam Parisi dinlerken bir gece evvel, Berlin hava nezaretinde ve Aleksandr meydanında bulunan polis merkezinde infilâk olduğunu Fransız spikeri ilân etti.

Alman gazetelerinde buna dair havadis bulunmadığı için, bizzat hava nezaretine gittim.

İlk bakışta, infilâka dair hiçbir emare göremedim. Lâkin karşı mağazalara yeni camlar konulduğunu gördüm; o civarda bulunan

diğer pencerelere de yeni cam takılmıştı.

Asıl enteresan olan şey, hava nezaretinin önünden gelip geçenlerin birbirlerine manâlı manâlı, bakmalarıydı. Demek onlar da benim gibi Paris radyosunu dinliyerek hâdiselerden haberdar olmuşlardı.

Aleksandr meydanına gittim; orada da gayri tabiiik vardı. Binanın etrafına iskele kurulmuştu.

Almanın biri, benim Londra radyosunda dinlemiş bulunduğum bir mevzudan bahsetmişti.

Hiçbir Alman gazetesi o mevzudan bahsetmemişlerdi. Bunu nereden duyduğunu sordüğüm zaman "bir yerde okumuştum."

Birbirimize sırttık: Gözlerimiz anlaşılmıştı....

Berlinde, umumî yerlerde harpten bahsetmekten çekinirler. Halbuki İngilterede böyle değildir. İstediginiz gibi konuşabilirsiniz. (Devamı var)

— Çok fazla.
— Daha fazla eder... Bilhassa sen daha fazla satacaksın... İsteddiğim fiyattan aşağı inemem. Sonra bana böyle tuhaf tuhaf bakma. "8 x" i beraberimde buraya getirecek kadar budala değilim. Ancak size kendim söylediğim zaman bulabileceğiniz bir yerde gizli duruyor. Eğer bu teklifi kabul etmezseniz, ikinci bir talepte yarım milyon sterlin isterim.

— Sen zeki bir adamsın Fredrik. Ben zekâveti takdir ederim. Onun için sana bir fırsat daha vereceğim, o vesikayı buraya getir... Sana yüzbin sterlin vereyim. Fredrik bundan hoşlanmadığını gösteren bir harekette bulundu. Krilon:

— Belki de parayı peşin istersin, dedi... Pekâlâ öyle yapalım.

Valensita sana parayı getirsin!

— Fakat Valensitaya bu kadar parayı nasıl emniyet edebiliyorsunuz?

— Onu yalnız bırakmayacağız ki... Adamlarımız göz altında bulunduracaktır. Bizim Londra'da hiç kimse tarafından şüphe edilmeyen adamlarımız var.

Valensitayı çok yakından takip edecekler. En küçük bir mesele çıktı mı, derhal elkoyacaklardır.

— Çok yakından takip edecekler ha?... İcabında beni de yakalayacaklar.

Genç kız ne giymeli genç kadın ne giymeli?

Genç kızlarla genç kadınlar dâima giyimleriyle birbirinden fark edilmeli. Genç kız gibi giyinen olgun bir kadın zarif olmayacağı gibi olgun kadın gibi giyinen genç bir kız da göze hiç güzel görünmez.

Onun için biz burada iki çay ve iki gece elbisesi veriyoruz:

I — Evli kadınlara mahsus. Siyah mat krepten çay elbisesidir. Bütün süsü gayet mahirane yapılmış büzgülerden ibarettir.

II — Genç kızlara mahsus mavi emprime krepten bir apremlidir. El bise çok sade bir modeldir. Gayet genç ve şık gösterir.

III — Evli bayanlara mahsus gece tayyörü. Siyah parlak bir ipekten yapılmış olan bu etek ve ceketin içinde açık pembe bir blüz vardır. Blüzün önü boncukla işlenmiştir.

IV — Genç kızlara mahsus gece tayyörü. Siyah ince çizgili mavi faydan yapılmıştır.

Üstündeki pembe rengin muhtelif fonlarla işlenmiş motiflerden döndü cep vazifesi görmektedir.

pekten yapılmış olan bu etek ve ceketin içinde açık pembe bir blüz vardır. Blüzün önü boncukla işlenmiştir.

IV — Genç kızlara mahsus gece tayyörü. Siyah ince çizgili mavi faydan yapılmıştır.

Üstündeki pembe rengin muhtelif fonlarla işlenmiş motiflerden döndü cep vazifesi görmektedir.

Bir casusluk ve zabıta romanı

Yazan: Maksvel Gcant

Çeviren: H. MUNİR

layacak kadar yakından değil mi?... Hayır Krilon!...

Para ile plânı elden ele geçirme işini nasıl yapmamız lâzım geleceğini ben teklif edeceğim.

Bu söz Krilonun cevabı pek çabuk oldu. Hemen arka cebinden bir tabanca çıkarmıştı. Fredrik'in üzerine yürüyerek:

— Şartları ben teklif edeceğim, dedi. Burada tamamen benim elimdesin. Benim adamlarım, senin oturduğun yerleri aradığı müddetçe, seni burada alıkoyacağım. Anlıyor musun?

— Fakat plânın nerede saklı olduğunu asla bulamazlar.

— Öyle mi zannediyorsun? Fakat sana burada işkence ederek nerede olduğunu söyletirim!?

— Faydasız... Ben bir kere plânı, hiç kimsenin göremeyeceği bir yere koydum. Sonra ayrıca tedbir aldım. Eğer buradan yarım saate kadar çıkmazsam, plân mahvolacak.

Krilon tereddüde düştü. Granston ise, Fredrik'in blöf yaptığına kanıdı. Bununla beraber, vaziyet, teki gerginlik ve tereddüdü izale eden yine Fredrik oldu.

Sesinin ifadesini değiştirerek: — Niçin, diyordu. Krilon! Niçin böyle hareket ediyorsun.

İşi yanlış tarafından tuttu. "8 x" bende. Benim vaziyetim tehlikeli bir vaziyet, pazarlığı benim yapmam lâzım.

Krilon bir lâhza durdu. Birşey söylemedi. Dinlemeyi tercih ediyor gibiydi. Fredrik devam etti:

— Fakat ikimizde emniyetle olabiliriz gibime geliyor. Sen, bu plânı bir ecnebi devlete satacağsın. Burada da, o ecnebi devletin sefarethanesinde oturuyorsun. Onun için, senin vereceğin bu parayı, o ecnebi devlet başka bir yerde benim elime versin.

— Başka bir yerde mi?

— Evet, meselâ aynı devletin bir başka memleketteki sefaret, hanesinde... Parayı oradan alacağımı temin edecek olursan, derhal oraya giderim.

— Ya plân ne olacak?

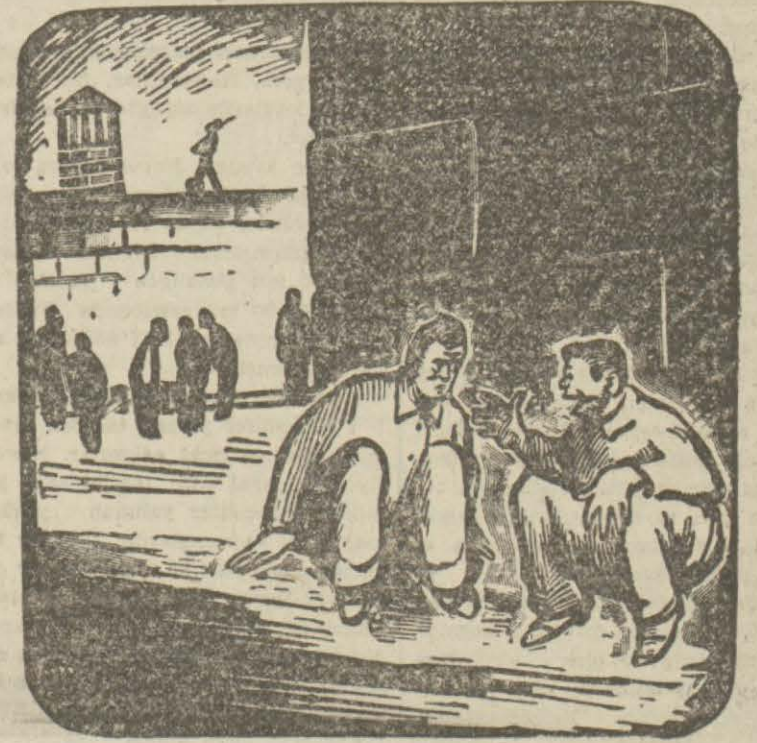
Burada, Londrada olacak. Senin kolaylıkla alabileceğin bir yerde. Seyahatime çıktığım zaman sana o yeri bildireceğim. Eğer orada hiç el sürülmemiş vaziyette bulmazsan. Bana da parayı vermezsin.

— "8 x" i nerede bulunduğunu bana nasıl bildireceksin?

— Burada telsiz tesisatın var değil mi? Ben tamamen kendi icadım olan bir vasıtayla, istediğim adamla, başka hiç bir kimsenin işitmiyeceği bir tarzda telsiz kanallından konuşabilirim.

— Yani şu senin yeni istihbar usulün...

— Evet... Bak senin de kulâğına kadar gelmiş.

Gevezeliği yüzünden elektrik sandalyesine oturan genç

İNSANIN çektiği dili belâsıdır, derler. Meşhur bir darbmeselimiz de "Sükût altındır, der. Bu boşuna değildir.

Yirmi iki yaşlarındaki Ernest Hipple, bu atalar sözünü bilmiyor olacak ki, gevezeliği yüzünden idama mahkûm oldu. Kendisi dağlarda haydutluk yapan bir adamdı.

Şayet gevezelik etmemiş bulunsaydı, bugün hâlâ yaşayacaktı. Pensilvanyada, yetmiş yaşında

kapıları açmağa yarayacak anahatar ve maymuncukları, daima beline sarılı bir kemerde bulunurdu. Fakat kemeri, Krilon tarafından alınmıştı.

Tabanca kurşunuyla kilidi tahrip etmek te manasız birşey olurdu. Zira Krilonun bütün adamları tabanca sesinden ayaklanırdı.

Granston bu sırada, Krilonun misafir odasından geçtiği diğer kapı istikametini hatırladı. O taraftaki kapılardan birini yokladı. Açıkta. İçeri girdi. Burada çit yoktu. Herhangi bir kimsenin bulunduğu gösteren âlâmet te sezilmiyordu. Granston burada kalmayarak içeri büyük odaya geçti. Tabancası tetikte duruyordu. Büyük yuvarlak camın, bir ayna gibi görünen diğer tarafını gördü.

Ocağın yanbaşındaki bir düğmeye bastı. Bir ses işitilmedi. İhtimaliz çok uzakta, bir yerdedi. Fakat az sonra arkasından bir ayak sesi duydu.

Hızla döndü. Bu gelen, Sidney'di. Sidney kendini toparlayarak vaziyeti, sefine haber vermede geliyordu. İkisi birden kapıştılar. Granston elinden tabancasını kaptırmamak azmiyle alt alta üst üste çarpışırken, içeriye gözüküklü sekreterler girdi. Besbelli, basılan düğme, bu sekreterin odasında çalışmıştı.

(Devamı var)

Hikâye

Kim çalabilir?

Nakleden:

BURHAN BURÇAK

— 1 —

Köy muhtarı köy hocasına şikâyet gelmişti. Biraz hoşbeşten sonra derhal açıldı:

— Ah sorma hocam, derdim büyük.

— Hayırdır inşaallah, ne var

— Eriklerimi çalıyorlar, eriklerimi?

Bahçemdeki erik ağacını bilirsiniz. Bütün köyde bir tanedir. İşte bu güzelim ağacın meyvalarından yemek bana kismet olmayacak. Zehir zıkkım olsun, boğazlarında kalsın derim inşaallah, başka birşeycikler demem, ham ham, yeşil yeşil nasıl da tıkmıyorlar onları?

Hırsız kim?

— Bilir miyim ben. İlk önce uşak Mustafadan şüphelendim. Fakat ihtiyar korkaktır, benden ödüy patlar. Bunu düşününce adamın günahına girdiğimi anladım. Evvelki gün sabahın akşamı, akşamdan sabaha kadar, yani senin anlayacağın, tam yirmi dört saat pencereden ayrıldım.

— E... Görmüşündür böyleyse.

— Dur. Vakti geçirmedim değil, gördüm ama ortalık karanlıktı. Küçük bir gölgeden nenin nesi olduğunu nasıl anladım? Arkasından koşayım dedim, fakat baklar bacak değil ki kütük mübarekler Ben merdivenleri ininceye kadar o çoktan sıyrılmıştı.

Bana bak hocam hırsız senin talebelerden birisi olmasın? Allahüleml bana öyle gelir.

Düşün, bahar sonlarında bir bir say-

mış tam beşyüz erik bulmuştum. Bugün kala kala, ellibeş kaldı. Ayaklarını opeyim hocam, bu küçük hırsız meydana çıkarmak için bana yardım et. Onun cezalandırılmasını istemem. Yooo. Sakın ha. Yüreğim yufkadır. Sade şu ellibeş erikçiğe dokunulmasın.

— 2 —

Köy hocası ertesi gün öğle paydosundan evvel ellisekiz talebesine uzun bir nutuk söyledi.

Herhangi bir insan herhangi bir cürmü işleyebilirdi. Fakat asıl büyük kabahat onun saklamaktaydı. İtiraf öyle tılsımı burçeydi ki onun lüzumunu hissedilen kimse cürmünü yarımdan yarıya hafifletmiş olurdu.

İçten gelen bu baba nasihati şu sözlerle tamamlandı:

— Aranızda bizim muhtarın eriklerini çalan birisi var. Ben onu tanyorum. Fakat eline cürmünü itiraf fırsatını vermiş olmak için ismini söylemeyeceğim. Herkimse o şimdiki mektepten çıkar çıkmaz muhtarın bahçesine gidecek, ağaçtan bir erik kopartacak ve sicimle boynuna asacak. Öğleden sonra onu burada öyle göreceğim. Anladınız mı? Haydi bakalım şimdiki arşı.

— 3 —

Hoca efendi zekâsına mağrur bir adamdı, bu son hâdisede gösterdiği muvaffakiyet köyde hiç şüphe yok senelerce unutulmayacaktı.

Ders zamanı geldi çatı. Köy hocası eriklerini tesallutan kurtardığı için muhtarın kimbilir ne kadar hayır duasını alacağını düşünerek kürsiye çıktı. Talebelerini beklemeye başladı. İşte meşgul hırsız nihayet birkaç dakikaya kadar anlaşılmıyordu.

İçeri önce mektebin en küçük şeytanı Ahmet girdi. Boynunda bir sicim ve bu sicimin ucunda da yeşil bir erik sallanıyordu.

Köy hocası sinsi sinsi sırıttı:

— Demek ki hırsız küçük Ahmetmiş ha?

Geri kalan talebeler de birer ikiye, beşer onar gelmekte gecikmediler. Fakat hayret. Hepsinin boynunda bir sicim ve bir erik vardı. Yok hayır yalnız üçü müstesna.

Hoca efendinin gözleri faltağı gibi açılmıştı. Parlaklığını methede ede bitiremediği zekâsı bu dolayık muammayı bir türlü halledemiyordu. Bir iki üç dört tam ellibeş erik. Demek ki Muhtarın ağacı dim dırlık kalmıştı.

Talebesinin hepsi de hırsız mıydı? Ne fecî netice.

Fakat azerin şu Memişle Kadirlerin Mehmedin çocuklarına. Ya onlar da olmasaydı.

Tam bu sırada Kadirlerin Mehmedin büyük oğlu ayağa kalkarak haykırdı:

— Efendim, muhtarın ağacında erik bulamadığımız için ben ve iki arkadaşım koparamadık.

Jennie Porter isminde bir kadını katlettiği için hapishaneyi boyladı.

Bayan Jenniye kurşunla öldürülmüştü. Kadının evinde yirmi dokuz tane kedi bulunduğuna için, kendisine pencereden ateş etmişlerdi. Paralarını çalacaklardı. Kadın paralarını eteğine dikmiş bulunduğuna için ele geçiremediler ve cinayetleri de boşuna oldu. Önce cinayetin, para yüzünden işlenmediği sanıldı. Lâkin müddeiummlik Hipple'yi istintak edince vaziyet değişti.

Kadın ve erkeklerden mürekkep jüri heyeti, onu idama mahkûm etti. Lâkin hâkim, Hipple'nin aleyhinde pek o kadar müspet delil mevcut olmadığını ileri sürerek, cezasını müebbet küreğe tahvil etti.

Hipple ise, hapishanedeki arkadaşlarına cinayeti nasıl yaptığını uzun uzadıya anlattı.

Bu hikâyeye hapishanede, ağzından ağza dolamağa başladı. Ve hattâ hâkimin kulâğına bile gitti.

Hâkimin tebdilî kıyafet ederek mahkûmların arasına girdi. Levis, yeni mahkûmu görünce, neden hapse atıldığını sordu:

— Babamı yaraladım ve nişanlımı öldürdüm de ondan..

Levis, bunların ufak şeyler olduğunu, kendisinin şimdiye kadar yirmi üç kişi soyarak paralarını taaşan öldürdüğünü ballandırarak anlattı. En son kurbanının "yetmişlik bir cadaloğ", olduğunu da ilâve etti.

Hipple derhal mahkeme huzuruna çıkarıldı.

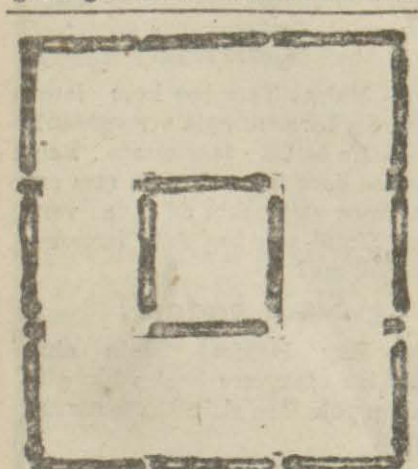
Avukatı, onun deli olduğunu söyleyerek cezasının ona göre verilmemesi istedi. Akıllı ve normal bir adamın bu kadar gevezelik edemeyeceğini de ilâve etti. (Lâf aramızda, ama birçok jüriyer avukatın mütealeasını tasdik ettiler.)

Muhakeme uzun sürdü. Hipple'nin Asâbı yavaş yavaş bozulmağa başlıyordu. Elinden gelse dilini koparacaktı.

Hipple elektrik sandalyesine oturtulmağa mahkûm edildi.

Sandalyeye oturduğu zaman duası okundu. Duası yarıda kaldı. Celâlet eceyanı vermişti. Ne garipti ki, ölümlük bile dili oynuyordu.

İşin en garibi de şudur. Bu havadis veren Amerikan gazetelerinde bir gün sonraki nüshalarında kavnaların dillerinden canı yanan birçok damatların, bu havadisi ihtiva eden gazeteleri kaynamlarına gönderdikleri de bildirilmekte dir.

Dünkü kibrit oyununun halle.

dilmiş şekli.